

MOTIE

VERVREEMDING VESTINGWERKEN

Raadsvergadering: 12 oktober 2015

De raad van de gemeente Naarden in vergadering bijeen d.d. 12 oktober 2015,

Gelet op het besprokene in het Algemeen Overleg van de commissie Wonen en Rijksdienst van 1 oktober 2015 inzake vervreemding en transformatie rijksmonumenten,

In overweging nemende dat:

- De vestingwerken van Naarden als bijzonder monumentaal erfgoed nationaal en internationaal van grote cultuurhistorische waarde zijn en als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie op de voorlopige werelderfgoedlijst van Unesco staan;
- De vestingwerken in stand gehouden dienen te worden voor toekomstige generaties en het daarvoor van essentieel belang is dat eigendom, beheer en onderhoud de instandhouding garanderen;
- Eigendom, beheer en onderhoud van de vestingwerken op dit moment nog in handen is van het Rijk, maar dat de regering van mening is dat dat geen kerntaak meer is van de overheid en vervreemding gewenst is;
- Het Rijk voornemens is om eigendom, beheer en onderhoud onder te brengen in de Nationale Monumentenorganisatie (NMo) en daarvoor eenmalig een instandhoudingsbijdrage betaalt;

Voorts overwegende dat:

- Het plan van de minister voor overdracht aan de NMo onvoldoende rekening houdt met de verwevenheid van de Vestingwerken met Naarden als leefgemeenschap en de erfgoedwaarde die het internationaal vertegenwoordigt;
- De voorgestelde constructie die ziet op eigendom / beheer bij de NMo, naar de mening van de raad van Naarden in de huidige opzet onvoldoende zekerheden biedt voor een verantwoorde en langdurige instandhouding van de Vestingwerken met respect voor haar cultuurhistorische, monumentale, economische en maatschappelijke functie;
- Dat de bezwaren van de gemeenteraad van Naarden tegen vervreemding aan de NMo onder de huidige voorwaarden - zoals bij herhaling onder de aandacht van de Kamer en de minister gebracht - onder meer samenhangen met een gebrek aan een algehele visie en transparantie, vraagtekens bij de governance structuur, onvoldoende inzicht in de financiën / de onderliggende business case en het gebrek aan invloed en zeggenschap van de gemeente Naarden over het gebruik en het niveau van onderhoud, instandhouding en restauratie;

- De Raad voor Cultuur eerder al vergelijkbare bezwaren heeft geuit;
- Ondanks deze bezwaren en de maximale inspanning van het college en de gemeenteraad van Naarden om het kabinet en parlement te overtuigen om de vesting Naarden te schrappen van de lijst van 31 over te dragen monumenten, de vervreemding door het Rijk aanstaande lijkt te zijn;

Voorts overwegende dat:

- De raad van Naarden als alternatief voor het voorkeursscenario, waarbij de Vesting in eigendom en beheer bij het Rijk blijft, een perspectief voor de toekomst van de Vestingwerken binnen de NMo heeft overwogen waarin tot op zekere hoogte aan de bezwaren tegemoet gekomen kan worden en het draagvlak voor vervreemding wordt vergroot;
- Dat alternatief het oprichten van een Stichting Gooisch Erfgoed is, aan welke het eigendom van de Vestingwerken Naarden door het Rijk wordt overgedragen;
- De Stichting Gooisch Erfgoed enerzijds kan zorgen voor afstemming over de openbare ruimte van de stad Naarden en voor het bundelen van de benodigde expertise op het gebied van de instandhouding van de monumentale Vestingwerken;
- De Stichting Gooisch Erfgoed anderzijds, als volwaardig lid binnen de NMo, controle en invloed kan uitoefenen op bijvoorbeeld de governance, het instandhoudingsbeleid en de financiën;
- Het Rijk de Vestingwerken nooit formeel en op de wijze zoals dat nu voorgesteld wordt aan de NMo heeft aangeboden aan de gemeente Naarden, terwijl zij in een eerder stadium nadrukkelijk heeft aangegeven dat betrokken gemeenten een voorkeursrecht op koop zouden krijgen;
- De financiële ondersteuning cq de instandhoudingsbijdrage in deze constructie in zijn geheel via de NMo kan blijven lopen;

Tot besluit overwegende dat:

- De financiële basis van de NMo, met name ten aanzien van de geprognosticeerde rendementen en de instandhoudingsbudgetten, per monument onvoldoende transparant is;
- Er gerede twijfel bestaat bij de gemeenteraad van Naarden, als ook bij diverse fracties in de Tweede Kamer, of de financiën van de NMo voldoende ruimte en zekerheid bieden voor de instandhouding van het nationaal cultureel erfgoed op de langere termijn;
- De Minister heeft aangegeven dat de bijdrage van € 60,5 miljoen aan de NMo een eenmalige 'bruidsschat' betreft en dat aanvullende financiering vanuit het Rijk, gezocht moet worden in bijvoorbeeld de reguliere BRIM subsidie;
- Het voor de raad van Naarden, bij gebrek aan inzage in de financiële stukken en gebrek aan transparantie in de governance, niet mogelijk is te beoordelen of de eenmalige bijdrage de NMo financieel voldoende toekomstbestendig maakt om het cultureel erfgoed tot in lengte van dagen op een hoog niveau in stand te houden en waar nodig te restaureren;

- Vervreemding het Rijk niet ontheft van de morele verantwoordelijkheid voor het (inter)nationaal cultureel erfgoed;
- De mogelijkheid van een eventuele aanvullende financiële injectie vanuit het Rijk, indien noodzakelijk om de monumenten optimaal in stand te houden, een voorwaarde is voor verantwoorde vervreemding aan de NMo en een evaluatie moment door het Rijk daarvoor aldus zeer wenselijk lijkt;
- De mogelijkheid om de NMo op te heffen en de monumenten terug te brengen in eigendom / beheer van het Rijk, als veiligheidsmaatregel wanneer blijkt dat beheer en instandhouding door de NMo tekort schieten, uitdrukkelijk opgenomen zou moeten worden in de vervreemdingsovereenkomst;

Draagt het College op:

1. Voor zover het voorkeursscenario van de raad, het bij het Rijk houden van eigendom en beheer van de vesting Naarden, niet langer haalbaar is, er bij de minister en de leden van Tweede en Eerste Kamer op aan te dringen het alternatieve scenario van de gemeenteraad van Naarden, zoals uiteengezet in deze motie en de brief met bijlagen van de gemeenteraad aan de minister en de Commissie voor Wonen en Rijksdienst, te omarmen en onderdeel van het proces van vervreemding aan de NMo te maken;
2. Nogmaals de gerechtvaardigde zorgen ten aanzien van het gebrek aan transparantie, de financiën, de governance, het toekomstig gebruik en het beoogde niveau van restauratie en instandhouding bij de minister en de leden van de Commissie Wonen en Rijksdienst onder de aandacht te brengen;
3. Er bij de minister en de leden van de Commissie Wonen en Rijksdienst op aan te dringen dat een noodscenario dat ziet op een aanvullende financiële injectie respectievelijk het opheffen van de NMo en het in eigendom terug nemen van de monumenten, onderdeel uit moet maken van de vervreemdingsovereenkomst, als voorwaarde voor enig draagvlak bij de gemeenteraad van Naarden voor de vervreemding van de Vesting Naarden;

En gaat over tot de orde van de dag.

Ondertekening:

VVD

D66

CDA

Groen Links

PvdA